СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ХАЛЫК ГАЗЕТАСЫ
НАРОДНАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА

Газета 1931 елның 1 июленнән бирле чыга | №136 (7465) | 14 ноябрь, 1992 ел. ШИМБӘ | Бәясе 4 тиен.

15 ноябрь— Авыл хуҗалыгы һәм эшкәртү промышленносте работниклары көне.

Бәйрәмнәр мөбарәк булсын, хөрмәтле эшчәннәр!

КОТЛАУ

ХӨРМӘТЛЕ АВЫЛ ЭШЧӘННӘРЕ! КАДЕРЛЕ ИГЕНЧЕЛӘР, ТЕРЛЕКЧЕЛЕК ОСТАЛАРЫ, ЧӨГЕНДЕРЧЕЛӘР, ЭШКӘРТҮ ПРОМЫШЛЕННОСТЕ РАБОТНИКЛАРЫ!

Иртәгә безнең белән бергә илебез халкының гуманлы, иң шәфкатьле хезмәт кешеләре —авыл хуҗалыгы һәм эшкәртү промышленносте работниклары көнен бәйрәм итәчәк. Яшәү нигезе, тормыш тоткасы икмәк игүчеләр, халкыбызның көндәлек тукланусы өчен терлекчелек продукциясе җитештерүчеләр, авыл хуҗалыгы белән бәйле башка һөнәр ияләренең безнең районда да бәйрәмнәрен якты йөз, башкарыган эшләреннән канәгатьлек хисе белән каршыларга хаклары бар. Сезнең тырышлыгыгыз белән, кадерле игтәшләр, безнең район республика табынына лаеклы өлеш кертте һәм кертә. Кырларыбыз муллыгы, терлекчеләребезнең бай продукция бирүе, шуның белән халкыбызның азык-төлеккә булган ихтыяҗын мөмкин кадәр тулырак канәгатьләндерү юнәлешендә авыл эшчәннәре хезмәтенең елдан-ел нәтиҗәләрәк оештырылуы безне киләчәктә зур уңышларга өметләндерә. Сезгә, хөрмәтле игтәшләр, максатка омтылышлы изге эшегездә хезмәт җиңүләре, уңыш куанычлары юлдаш булсын. Ил иминлеге, гаилә бөтенлеге, сәламәтлек, иҗади хезмәт белән тулы бәхетле тормыш телибез.

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ АДМИНИСТРАЦИЯСЕ БАШЛЫГЫ Ш. КАШАПОВ.

⊙⊙⊙

25,1 ЦЕНТНЕР. «Заря» колхозы игенчеләре быел үз басуларының һәр гектарыннан шулкадәр уңыш үстерделәр. Бу аларга ашлык тапшыру буенча дәүләт алдындагы изге бурычларын уңышлы үтәргә, халыкны икмәк белән тәэмин итәргә, җитәрлек күләмдә орлык салырга мөмкинлек бирде. Шуңа комбайнчылар Ю. Г. Ислашкин, Н. И. Кашаев, В. Н. Угамаров һәм агроном В. В. Акмурзинның бәйрәмдә йөзләре якты бүген. Икмәк өчен көрәш барган көннәрдә алар (рәсемдә) бар көчләрен, тырышлыкларын бирәп эшли белделәр.

*Районда хосусыйлаштыру чеклары тарату бара телмиме?

Эшне тизләтәсе бар

Районда хосусыйлаштыру чеклары таратуның барышы ничегрәк? Анда көтелмәгән хәлләргә юлыгу яки башка кыенлыклар күзәтелмиме? Бу хакта фикерләре белән бүлешүне сорап, без район администрациясе башлыгы урынбасары, коммуналь мөлкәт белән идарә итү комитеты рәисе Р. Р. Йосыповка мөрәҗәгать иттек. Ул безгә түбәндәгеләрне сөйләде.

—Мәгълүм булганча 2 ноябрьдән республикада, шул ук вакытта безнең районда да Россия хосусыйлаштыру чекларын тарату башланды. Бу эш белән 31 пункт шөгыльләнә, аның 4 се—шәһәрдә, калганнары авыл җирендә эшли. Әлегә, мәгълүматлардан күренгәнчә, район халкына 6 меңнән артык чек таратылган һәм бу эшне бермә-бер тизләтәсе бар. Ни өченме? Вердән, Россия чеклары безнең республикада 1993 елның 1 январеннан гына гамәлгә керсәләр, Россия территориясендә ул декабрьдән ук үз көченә керә. Шулай булгач, аны иртәрәк алып өлгергән кеше Россия территориясендә үз чегын инде файдалы итеп эшкә дә җигә ала. Кайбер кешеләр арасында аның нигә кирәге бар соң дигәнрәк фикер яши, шуңа аны я алырга бик омтылмыйлар, алган хәлдә тизрәк арзан бәягә сатып булса да, аннан котылу чарасын кайгыртталар. Исегездә тотыгыз: һәр чек дәүләт мөлкәте белән бәяләнә, сезгә тәкъдим ителгән хаклар аның үз бәясеннән күпкә түбән. Ни өчен әле бездә ул мөлкәт белән тәэмин ителмәгән —әлегә бездә приватизацияләнүче предприятие-оешмалар юк. Әмма 1993 елга шундый заявкалар бар, һәм бу эш башлангач, хосусыйлаштыру чекларының бәяләре бермә-бер үсүе күзәтеләчәк. Әйтәсе килгән фикерем шул: хосусыйлаштыру чегы--файдалы нәрсә һәм гражданнар аны озакка сузмыйча алу чарасын күрсеннәр иде.

—Рифкать Рәнсович, чек тарату өчен төзелгән исемлекләрдән кемнедер эзләп табу шактый вакытны ала дигән хәбәр дә килгән иде...

—Шулай, анысы белән килешәм. Ул гаиләләп, тору урыны буенча төзелгән, анда урам да, алфавит тәртибе дә сакланмый. Эш шунда: хосусыйлаштыру чеклары— әле эшнең беренче этабы гына, икенче этапта шул нигездә шәхси хосусыйлаштыру вкладлары ачылачак, ә бу һичшиксез гаиләләрне күздә тота. Инде эшне тизләтер өчен чаралар күрелми түгел, НГДУ ЖКХсы, мәсәлән, махсус исемлек төзеп әлде, аннан кеше әүвәл үзен эзләп табып, чираты җиткәч эшне бермә-бер җитезрәк алып барырга булыша ала.

—Чекларны тарату вакытында ниндидер аңлашылмаучылыклар күзәтелмиме?

—Ансыз булмый, әлбәттә. Әйтик, кайбер кешеләр үзләрен исемлектә таба алмыйча безгә киләләр. Димәк, алар шәһәр Советында, я ЖКХда теркәү үтмәгәннәр, мондый очракта аларга шәһәр Советы секретарена я ЖКХга мөрәҗәгать итәргә. Еш кына исемлектә хата килеп чыга— я хәреф хатасы, я исеме, туган елы бутала. Бу—табигый хәл, чөнки исемлек 4—5 кулдан уза. Андый очракта кеше территориаль комиссиягә килеп белешмә алырга тиеш була. Бездә хәзер качаклар, мәҗбүри күчеп, пропискасыз яшәүчеләр бар, алар, әлбәттә, төп исемлеккә кермәгәннәр. Аларны ноябрь ахырында документлары белән территориаль комиссиягә чакырабыз. Соңрак алар Казанда махсус бүлектән чеклар алачаклар. Инде аларның пропискага керү мөмкинлекләре бар икән, бу эшне тизләтсеннәр иде. Гомумән, чекларны алуда җитезрәк булырга чакырабыз.

Мөмкинлекләр җитәрлек

«МОСКВА» КОЛХОЗЫ. Хуҗалык дәүләткә ит сатуның еллык планын 10 айда ук 91 процентка үтәде. Аның ел ахырына кадәр планны уңышлы гамәлгә ашырасына шик юк. Бу уңышта мөгаләрә терлек симертүчеләрнең өлеше әһәмиятле зур. Ярыш авангардында һәр вакыттагыча тәҗрибәле терлекче Василиса Васильевна Богданова бара. Ул быел 8 айгача бозаулар карый, ел башыннан аларның 714 әр грамм тәүлеклек үсешен тәэмин итте.

Терлекчеләр Геннадий Иванович Исаков һәм Петр Николаевич Федоровның күрсәткечләре шулай ук мактауга лаеклы. Каплату ишегендә малларны карап, алар 694әр грамм тәүлеклек үсеш тәэмин итәләр. Колхоз буенча бу күрсәткеч 631 грамм. Хәзер терлекчеләр бу темпны киметмичә, елны уңышлы тәмамларга омтылып эшлиләр, моның өчен хуҗалыкта мөмкинлекләр җитәрлек.

М. СЕМИБРАТОВА,
бухгалтер.

„Столичный" икмәге

Бәяләр күтәрелүе нәтиҗәсендә соңгы айларда ипигә сорау кимеде. Бәяләрнең югары булуы аны чамасын белеп, әрәм-шәрәм итмичә кулланырга мәҗбүр итә.

Әмма ул икмәк пешерүчеләр өчен бер генә дә отышлы түгел шул: продукция искерә, көн азагында кибет киштәләрендә күпләп сатылмаган ипи кала. Товарны үтемлерәк итү өчен нишләргә? Соңгы бәяләр үзгәрү икмәк заводы каршына бу сорауны бөтен җитдилеге белән куйды. Һәм завод коллективы эзләнә, үзендәге мөмкинлекләрне барлый, отышлырак чараларны куллана башлады. Завод октябрь аенда гына да сатып алучыларның күңеленә хуш килерлек итеп 13 төр икмәк пешерде. Әлбәттә, аларның авырлыклары кимрәк һәм бәяләре дә арзанрак булды. 3 ноябрьдән завод яңа төр икмәк пешерергә керешге. Ул «Столичный» дип атала, Бу авыр, мәшәкатьле эшне иң кадерле, газиз йола башкаргандай бар шартын китереп, җиренә җиткереп, куанып һәм тантана белән башкаралар ипи салучылар. Бу түгәрәк ипинең 50 проценты 1 сорт ак оннан, 50 проценты арыш оныннан гыра, авырлыгы 750 грамм тәшкил итә. Бу ипи диабет белән авыручылар өчен дә файдалы. Бәясе дә әллә ни кыйммәт түгел, бары 15 сум.

Әлегә ипинең тәмен шәһәребезнең барлык кешеләре дә татып караганы юктыр, чөнки эксперимент өчен тәүлеккә барлыгы 140 ипи генә пешерелә, аны да 1 смена гына пешерә. Әлегә ипи үзәк икмәк кибетендә һәм икмәк заводының үз кибетендә генә сатыла.

—Киләчәктә, әгәр бу яңа төр икмәккә сорау артса, бер мичне шуңа реконструкцияләргә телибез,—ди икмәк заводы директоры В. Н. Кузнецов.—Сатып алучылар ак ипинең сыйфаты үзгәрүгә дә игътибар иткәннәрдер. Югары сортлы ак оннан бу ипи кул белән формалап пешерелә. Авырлыгы 750 грамм, бәясе 20 сум. Әлеге ипи табынга килгәнче гаять мәшәкатьле, озын юл уза. Сатып алучыларыбызга бу төрдә пешкән икмәк, ләззәтле ризык булып күңелләренә хуш килер дип уйлыйбыз.

Игенченең кайнар тире белән сугарылган, меңнәрчә кешенең кул көче кергән, йөрәк җылысы сеңгән ипикәйнең кадерен белик.

Н. МИНГАЗОВА.

Ишеттегезме әле?

Галина Старовойтова милләтара мөнәсәбәтләр мәсьәләләре буенча Россия Президенты киңәшчесе постыннан алынды. Борис Ельцин Указында моның сәбәпләре әйтелми. Россиянең Милли сәясәт дәүләт комитеты рәисе, хөкүмәт рәисе урынбасары итеп Сергей Шахрай билгеләнде. Ул бу вазифаны үтәүгә 25 ноябрьдә керешәчәк. Хәзерге вакытта ул—Россия Конституциясе судында Президент вәкиле.

КИЛДЕ БАРЛЫК ДӘРТЛЕ ЭШНЕҢ

Рушания фермага беренче тапкыр кыюсыз гына, үз көченә ышанмыйча килде. Бу көннәргә 15 ел узып та киткән. Хәзер ул биредә тулы хокуклы хуҗа, башка савучылар белән кулга-кул тотынып эшли. Еллар эзсез генә узмый. Аның тормышында да төрле хәлләр булды. Ләкин ул сабырлыгы, тырышлыгы белән җиңде барлык авырлыкларны. Рушания Салиховна фермадагы иң тәҗрибәле, алдынгы савучыларның берсе. Ул быелның 10 аенда ук дүрт мең чиген узды. Төхфәтуллина кебек тырыш, уңган терлекчеләргә халык рәхмәте чиксез.

РӘСЕМДӘ: «Рассвет» совхозы сыер савучысы Р. С. Төхфәтуллина.

Бер колхоз хәбәрләре

«Беренче май» колхозы терлекчеләре агымдагы елның 10 аенда әйбәт хезмәт нәтиҗәләренә ирешәләр. Мөгезле эре терлекләрне үстерү группасында Николай Васильевич Захаров, Николай Егорович Варламов, Владимир Кузьмич Яковлев күрсәткечләре аеруча югары. Алар 1 яшьтән олы булган 140 баш бозаулар карыйлар, аларның һәркайсы тәүлегенә 720 шәр грамм үсеш бирә. Шулай ук мөгезле эре терлекләрне 1 яшькәчә үстерүдә Николай Васильевич Леонтьев, Нина Петровна Семенова һәм Иван Петрович Варламов та сынатмыйлар, алар карый торган терлекләр тиз үсүе белән аерылып торалар. Алар 10 ай буе һәр башның тәүлеклек артымын 830 граммнан киметмәделәр, бу күрсәткечләр узган ел белән чагыштырганда байтакка артыграк.

x x x

Дуңгыз караучылар Елена Герасимовна Леонтьева белән Владимир Илларионович Гаврилов үз эшләрен яратып башкаралар. Алар ике айдан 4 айга кадәрле дуңгыз балаларын карыйлар. Агымдагы елның 10 аенда уртача тәүлеклек артымнары 304 грамм тәшкил итте. Шулай ук дуңгыз караучылар Анастасия Федоровна Леонтьева эшне җиренә җиткереп башкара. Ул үзе караган 25 ана дуңгыздан 376 баш дуңгыз баласы алып, аларны 2 айгача тәрбияләде. Алар ай саен 384әр грамм үсеш бирделәр. Бу—узган елның шул чорындагыдан шактый артык.

Н. ГРИГОРЬЕВ.

АНЫҢ ЭШ КӨНЕ

—Җибәрдек—җибәрдек, эшлибез.

Розалия Мөстәкыймовна телефон трубкасын куйды да үзалдына сөйләнгәндәй әйтеп алды:

—Менә бит, бар да борчыла. Ә иң пошынганы мин булуын белсәләр иде...

3—4 сәгатьләп завод туктап торган икән. Сәбәбен табып, аны җайга салганчы, ничәмә-ничә яктан телефон да шалтыраган, заводның үз хуҗалары да борчылырга өлгергәннәр. Инде менә шикәр заводының баш технологы Р. М. Бикмурзина өстеннән йөк төшкәндәй җиңел сулап куйды: завод эшли.

Мондый әчпошыргыч мизгелләр, җанны кыйнаган төзексезлекләр аз мы булды аның тормышында! Розалия Мөстәкыймовна хәзер, заводта узган 27 ел гомеренә борылып караса, тынгысыз һәм мәшәкатьле хезмәттә кайнап чыккан көннәрен, атналарын, айларын бармак белән бөгеп саный алыр иде. Ә иң җанга үткәне 1989 ел чөгендер әзерләү сезоны булгандыр, мөгаен. Татлы тамырны иртә казыттылар, аны заводка ташый башлау белән җәй челләсе төсле кызу көннәр китте. Менә башланды мәхшәр заводлылар өчен! Кагаттагы чөгендер яна башлады, чимал шиңде—һич эшне җайга салып булмый бит! Бөтен технологик таләпләр үтәлә, сульфитация эшли—ә сок барыбер ага, эшчеләр резина итектән йөриләр. Шикәр капкара чыга, шикәр генә түгел, бөтен заводлыларның йөзләре чытык, кара төсле тоела иде баш технологка. Шулай булганда да: ел —бетмәс-төкәнмәс озын, чөгендер чиксез күп, сыйфат мәгънәсез, файдасыз кебек тоела башлады хәтта.

Чәчләрендәге бәсләрнең күбесе—шул ел «бүләге» һәм кем белә—күпме былыр әле андый кыенлыклар!

Розалия Мөстәкыймовна боларны зарланып сөйләми, болар аның тормышының мөһим—кадерле дә, мәшәкатьле дә, тынгысыз да бер кисәге генә. Ә язмышны ул үзе сайлады. Хәтерли әле: урта мәктәпне бик әйбәт билгеләр белән бетергән чагы, якты-якты хыяллардан күңел әллә кайларга ашкына, укыйсы, кеше буласы килә. Мөстәкыйм ага, мәрхүм әтисе, ике сөйләргә урын калдырмады:

—Кызым, сине укытырлык хәлем юк, үзең күрәсең.

Күрә иде шул Розалия: зур гаилә: итәк тулы бала. Нишлисең, шикәр заводына лаборантка ярдәмчесе булып килде, читтән торып Мәскәү азык техникумына укырга керде. Шуннан соң үткән 27 ел гомердә ул хезмәт баскычыннан акрынлап гел өскәрәк менә торды: лаборантка, химик, баш технолог ярдәмчесе һәм, ниһаять, 1983 нче елдан—баш технолог.

Шулай итеп, ул хәзер заводтагы барлык технологик процессларны иң тәҗрибәле җаваплы хуҗасы санала. Тәҗрибә—үзенә, әмма гомер буе өйрәнергә, камилләштерергә туры килә аңа. Быел, мәсәлән, Кубадан җибәрелгән чимал—сырец белән эшләргә өйрәнделәр. Яңа нәрсә күп тырышлык сорады, башта җаена төшенә алмыйча азапландылар. Әмма ахыргы якка шулкадәр остарып киттеләр ки, чималның 95 процентына кадәр шикәр алуга ирештеләр. Бу—завод өчен зур плюс булды. Әмма икенче яктан заводны шикәр чөгендере белән эшләүгә күчерүдә вакытның аз булуы шулай ук темпка сукмыйча калмады. Анысы янә заводның бөтен төп көчен утка бастырып алды.

Хәзер ул көннәрне сөйләгәндә технолог йөзендә тынычлык, сабырлык, чөнки эшләр җайланды, күрсәткечләр узган елгыдан яхшы.

Әйтик, узган ел 31 октябрьдә шикәрнең чыгышы 11,24 процент булса, быел октябрь аен 12,09 процент белән тәмамладылар. Быел чөгендер эшкәртү озакка, февраль урталарына ук сузылырга охшый, чимал күп. Әмма технолог инде иң авыр көннәрне артта саный, житди төзексезлекләр булмас дип фараз итә.

Розалия Мөстәкыймовна һәр вакыйганы җанлы, образлы итеп сөйли белә. Әмма иң яраткан темасы—янәшәдәге кешеләр хезмәте турында сөйләшү. Ә асыл кешеләр белән язмыш аны күп очраштырды. Әнә Камил Госманович Минәхмәтов, парлау аппаратчысы. Гаҗәеп эшчән, булдыклы кеше. Розалия Мөстәкыймовна аның тынгысызлыгына исе китеп сөйли, завод ачылганнан бирле биредә эшләүче Камил аганың һәр эштә гаме бар. Әгәр дә мәгәр башка сменада аппаратчы авырый-нитә калса—Камил ага теләсә кайчан аны алыштыра, беркайчан баш тартмый, бусы көн кебек ачык. Сменасы беткәннән соң да аппаратта торбалар чисталыгына ышанмыйча шулай ук кузгалмый. Заводтагы һәр төзексезлек өчен йөрәге яна аның. Шикәрлелек азайдымы, ул тизрәк технолог янына килә:

—Кая китә безнең шикәр, ник аз, кайчан җайлыйсыз?—дип сәбәбен төшенмичә тынычланмый. Әле менә октябрь үткәч тә башын селкеп канәгатьсезлек белдереп алды: 6мең центнер шикәр чыгар дигән идем, аз гына җитә алмадык бит, ә.

Камил аганың заводка мәхәббәте гаиләсе эчендә дә мәгълүм, аны аңлап бәяли беләләр. Ә гаиләсе—бер дигән аның. Хатыны Миңсылу апа белән 5 бала үстерделәр, югары белем бирделәр.

Яки менә сатуратчы Зинаида Николаевна Васильеваны ал. Шулай ук күптәнге эшче, үз хезмәтен хирург төсле бар нечкәлекләренә кадәр белә. Ә аның эш урыны—дефекосатурация —төп станция: продукциянең төсе, сыйфаты нәкъ сатурациянең дөрес үткәрелүеннән тора. Зинаида Николаевна аны үзенә генә хас таләпчәнлек, төгәллек белән башкара белә. Хәер, заводта күпләр турында шулай сокланып сөйләргә мөмкин. Химик Валентина Николаевна Пимашина турында да. Төп белгечлеге бөтенләй башка өлкә булса да ул үз вазифасын зур осталык белән өйрәнде, бар нечкәлекләренә кадәр үзләштерде. Нык характерлы, эшлекле Валентина Николаевнаның хезмәттәшләре арасында да хөрмәте зур.

Гомер дигәнең әнә шулай эш, гаилә мәшәкәте белән үрелеп сиздермичә дә үтә икән. Бер сезоннан икенчесенә тәҗрибәсен дә туплыйсың, сабагын да аласың. Әнә Розалия Мөстәкыймовна быел сизә: утфель пешерү өчен вакуум-аппаратлар, центрифуга иске, шикәр киптерү җайланмасын да киләсе елга алыштырасы иде.

Якын арада Бригель Мюллер завод предифекаторы алу, шуның белән дифорузиаль сок эшләп чыгару, шикәрнең чыгышын һәм сыйфатын яхшырту турында да хыяллары бар: Цильна заводы шуның белән эшли икән инде. Норлат шикәрчеләре күп яктан нигездә алар белән ярышалар, алардан өйрәнәләр, яхшы тәҗрибәне—иң беренче чиратта. Ә ярышу, өйрәнү, кешеләрне эшкә туглау, таләпчән, кирәк чакта шәфкатьле һәм киң холыклы булу—баш технолог Розалия Мөстәкыймовна Бикмурзинаның хезмәт вазифасына кергән эшләр генә түгел, холык-фигылен, аның асылын ача торган төп сыйфатлар. Шуңа аның заводта дәрәҗәсе, абруе да зур.

С. ХӘЙРУЛЛИНА.

⊙ ⊙ ⊙

Аларның бар гомере авылда җиргә хезмәттә үтте. Туган җиргә мәхәббәт, икмәккә хөрмәт хисе аларны бертөрле уйларга, бер омтылыш белән яшәргә өйрәтте. Игеннәр өлгергәнме?—ашыгырга кирәк, көнне эшләп калырга кирәк. Яңгыр көтеләме?—тизрәк темпны өстәргә, ялны кыскартырга, эш сәгатен озайтырга кирәк. Әнә шулай икмәк язмышы белән яшәү аларның канына сеңгән, яшәү мәгънәсенә әверелгән. Алексей Кузьмич Онгин, тәҗрибәле комбайнчы, яшьләр омтылышы, яшьләр дәрте белән эшләве әле дә күпләрне сокландыра. Ә җор сүзле, җиңел сөякле шофер Иван Миронович Совковны күр тагы! Кем әйтер аларны ветераннар, дип кем гамәлдән чыгарырга җөрьят итәр? Юк, әлбәттә!

«Правда» колхозында аларга якын итеп, хөрмәт белән карамаган кеше гомумән дә юктыр. Быелгы уракта алар янә янәшә булдылар: Алексей Кузьмич «Нива»сында 7 мең нән артык центнер ашлык суктырды, аны ташучы, әлбәттә, иң зур ярдәмне Иван Миронович күрсәтте.

РӘСЕМДӘ: «Правда» колхозы игенчеләре А. К. Онгин һәм И. М. Совков.
Н. Азизов фотосы.

ЯМЬЛЕ ХЕЗМӘТ БӘЙРӘМЕ

Иң уңган, иң җитезләр алар

Яшь аермасына карамастан, аларның дуслыгы сокланырлык һәм күңелле. Үзара хөрмәткә, ихтирамга нигезләнгән бу якынлык урак чорында аерылгысыз. Дөресрәге, аларның һәр икесе бу көннәрне зарыгып көтеп алалар. Таһир Хәлимов куәтле «ДОН»ында ашлык суктыруга утыра, Рифкать ага Сафиуллин машинасы аның комбайны белән ындыр табагы арасын җилдәй җитезлек белән урый башлый.

Быел да нәкъ шулай булды. Комбайнчы һәм шофер ашлык фронтында тир түгеп, җиң сызганып бар көчләрен куеп эшләделәр, кыска ял минутларында бер-берсенең кәефен күтәрергә, уртак эшнең авырлыгын җиңеләйтергә тырыштылар. Һәм урак алар өчен уңышлы килде: Таһир Харисович үз «ДОН»ында 10662 центнер ашлык суктырып, колхоз комбайнчылары арасында икенче урынны алса, Рифкать ага ашлык ташучы шоферлар арасында иң җитезе, иң алдынгысы булып чыкты.

РӘСЕМДӘ: «40 лет Победы» колхозы игенчеләре Т. Хәлимов һәм Р. Сафиуллин.

Н. Азизов фотосы.

Ел тәгәлләнергә ай ярым вакыт бар әле, әмма колхозчы өчен аның беренче нәтиҗәләре күзаллана инде. Бүген, профессиональ бәйрәмебезне билгеләп үткән көннәрдә, мин дә, ихтыярсыз, үтеп бара торган елга күз салам.

1992 ел безнең өчен уңышлы гына тәгәлләнеп килә. Бөртекле культуралар әлегә кадәр колхоз тарихында күрелмәгән күләмдә — һәр гектардан уртача 45,2 центнер ашлык бирде. Бу дәүләт алдындагы заказыбызны үтәргә, хуҗалык ихтыяҗларын тулы канәгатьләндерергә, халыкны икмәк белән тәэмин итәргә дә мөмкинлек бирде.

Башка төр культуралар да яхшы үсте. Бу терлекчелек фермалары өчен ел ярымга җитәрлек азык туплап калырга мөмкинлек бирде.

Басуда әйбәт нәтиҗәләргә ирешкәнбез икән, бу, билгеле ки, әлеге тармак работникларының фидакарь хезмәтенә бәйле. Үз хезмәтенә гашыйк, булсынга дип эшләүче механизаторлар күп бездә. Бүген шуларның иң алдынгыларын гына күрсәтеп үтәсе килә. Шундыйларның берсе — Николай Маськин. Туңга сөрүдә, игеннәрне тукландыруда, чәчүдә дә иң өлгер эшләүче оста ул. Тракторчы Владимир Иванов та хезмәтендә һәрчак мактаулы. Николай Виноградов СК-5 комбайны белән эшләп бункерыннан ындырга 8 мең центнерга якын икмәк озатты. Кузьма Никифоров та аннан бик азга гына калышты. Алар колхозда гына түгел, район күләмендә маяк булдылар. Шоферлардан Андрей Гаврилов, Павел Кузьмин хезмәттәшләренә һәрьяклап үрнәк.

Нәтиҗәләр куанычлы

Игенчеләребез көздән үк яңа уңышка нигез салып калдырдылар. Туңга сөрү өчен билгеләнгән бар мәйданнарда бу төр агрочара вакытында үткәрелде. 300 гектарда сөрү катламы тирәнәйтелде, 650 гектарда чәчелгән уҗым басулары авиация ярдәмендә тукландырылды. Аерым участокларга туклыклы матдәләр агрегатлар ярдәмендә дә кертелде.

Җиргә кар төште инде. Хәзер механизаторлар нигездә техника паркында. Эштән бушаган барлык төр инвентарь, комбайннар кышкы саклауга куелды. Тырмаларны ремонтлау алып барыла. Башка төр тагылмаларны, агрегатларны язга хәзерләү дә башланды.

Кыш — терлекчеләр өчен үтә җаваплы чор. Аңа да җитди әзерләндек, фермалар тирәсенә керү юлларына асфальт җәелде, бу көзге, язгы чорларда работниклар өчен күп уңайлыклар тудырды.

Фермада 2000 баштан артык мөгезле яшь терлек исәпләнә. Азык мул булгач, аларны кабул итүче былтыргыдан шактый арттырдык. Малларга азык эшкәртелеп бирелә, шуңа нәселле тапаларның тәүлеклек үсеше тотрыклы булып кала.

Бу тармакта да уңганнарыбыз аз түгел. Валентин Захаров җәен, кышын терлекләр үстерү белән шөгыльләнә. Ул караган маллар тиз һәм исән-имин үсә, өсләре елкылдап тора. Иван Николаев та малларны күңел биреп карый.

Фермада савым сыерлары да асрала. Савучылар Валентина Ермолаева, Зоя Кузьмина тырышып эшлиләр. Хуҗалыкка сөт сату буенча җиткерелгән заданиене декабрь башына үтәп чыгу мөмкинлеге бар. Бу, билгеле, әлеге работникларның тырышлыгы нәтиҗәсе дә.

Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек промышленносте работниклары көне алдыннан без колхозчылар белән тантаналы җыелыш үткәрдек. Анда ел барышында башкарылган эшләргә якынча анализ ясалды, уңышларыбыз билгеләнде, алда торган бурычларыбыз да билгеләнде. Авыл үзешчәннәре концерты, алдынгы колхозчыларга бүләк тапшыру да булды. Бүгенге авыр заманада да бу халыкның күңелен күтәреп җибәрде. Алар елны уңышлы тәгәлләү өчен дәртләнеп хезмәтләрен дәвам итәләр хәзер.

В. ГАВРИЛОВ,
Мичурин исемендәге колхоз рәисе.

«Чирмешән» колхозы терлекчелек продукталары җитештерүдә елның-елында матур күрсәткечләргә ирешә. Бу күрсәткечләрдә товарлыклы-сөтчелек фермасы терлекчеләре Фаһим Сәгыйров һәм Илдус Мөхтәсимовның да өлешләре бар.

(Рәсемдә сез нәкъ аларны күрәсез).

Һәркем бәйрәм итте

Көз муллыгы белән ямьле. Быелгы көсле уңышы белән, көйле барган эшләре белән сөендергән җәйләрдән соң ул битрәк тә җанга тынычлык, рәхәтлек бирә. «Ленинский путь» колхозы эшчәннәре дә узган шимбәдә уздырылган уңыш бәйрәмендә нәкъ шундый хисләр кичерделәр. Хуҗалык еллы начар тәгәлләргә җыенмый: дәүләткә ашлык, чөгендер тапшыру планнарын уңышлы үтәп чыкты, сөт, йон тапшыруның еллык планнары 1 ноябрьгә 125, 150 процент итеп гамәлгә ашырылды, ит сату планын да ел ахырына кадәр үтәү мөмкинлеге бар. Колхоз рәисе И. Н. Мөхәммәтов тантанада әлеге күрсәткечләрне тәэмин иткән авыл эшчәннәренең хезмәтенә җентекле анализ ясады, ярыш шартлары буенча алдынгыларга кыйммәтле бүләкләр тапшырды.

Хуҗалык быел бөртекледән һәр гектарыннан 28,4 центнер уңыш җыеп алды. Басуларда мул уңыш үстерүдә, аны үз вакытында җыеп алуда иң төп роль кыр корабларын хуҗалары — комбайнчыларга төшә, әлбәттә. Ильяс Нургалиевич алдынгыларның исемлеген «ДОН-1500» комбайнчысы Аркадий Леонтьевич Кузьмин исеменнән башлады, ул төп бүләк — бәрәнгә ласк дип табылды. «Нива» комбайнчылары Алексей Ильич Исаев, Вадим Юрьевич Васильев та уракта әйбәт нәтиҗәләр күрсәттеләр. Сонгысы — Васильевның төп урыны УТТда булса да ул инде өченче сезон хуҗалыкка урып-җыю эшләрендә булышырга килә. Комбайнчы ярдәмчеләреннән күбесе укучылар. Әтиләре янында игенчелек серләренә өйрәнгән кечкенә яшь буын. Үткән җәй шундый егетләр — Владислав Кузьмин, Геннадий Исаев, Александр Малавьин өчен аерата уңышлы килде.

Кыр эшләре вакытында тәмамлансын өчен, аны тулы комплекста алып бару зарур. Хуҗалык бу яктан да оттырмады, һәр кыр эше агротехник срокларда үтәлде. Азык культуралары үз вакытында җыюда КСК-100 комбайнчылары Владимир Матвеевич Фролов, Кузьма Алексеевич Бурановка иң төп нагрузка төште һәм алар сынатмадылар. Гомумән, һәр төп эшнең үз лидерлары, үз җиңүчесе билгеләнде. Салам һәм печән җыюда Владимир Сергеевич Малинин, җирләрне тунга сөрүдә Валерий Егорович Новиков, Евгений Николаевич Абрамов, авыл хуҗалыгы продукциясен күчерүдә шофер Сергей Анатольевич Кашицын, автобус шоферы Анатолий Терентьевич Ивашкин — һәммәсе мактап телгә алындылар, кыйммәтле бүләкләргә лаек булдылар.

Терлекчелектә югары хезмәт күрсәткечләренә ирешкән савучылар Зоя Алексеевна Пахмулова (ул 10 айга 3630 кило грамм сөт савуга ирешә инде), Валентина Николаевна Иванова, савым көтүе терлекчесе Николай Виссарионович Афанасьев та бу көнне горурланып утырырга хаклы иделәр. Мал симертүдә эшләүче Николай Васильевич Гаврилов, Петр Александрович Хвалеев, Павел Алексеевич Ермулин исемнәре дә урынлы телгә алынды. Чөнки Николай Васильевич үз группасындагы малларның тәүлеккә 980 шәр грамм үсеш тәэмин итте. Көтүчеләр Валерий Григорьевич Ивашкин, Григорий Николаевич Исаев, Павел Петрович Волков тырышлыгы булмаса, һәр сарыктан 3,8 әр килограмм йон алу мөмкин булыр иде ме?

Тантанада хезмәт кешеләре үзләрен төп көн геройлары итеп сизделәр. Бу хәзер эшләүче алдынгыларга гына түгел, гомерләрен намуслы хезмәттә үткәргән авыл кешеләренә, яңа тормыш башларга җыенган яшьләргә мөнәсәбәттә дә ачык чагылды. Моңа залдан бер төркем пенсионерлар исеменнән колхоз идарәсенә атап язылган рәхмәт хаты да дәлил иде. Соңгы вакытта колхоз территориясендә яшәгән пенсионерларның һәр берсенә картлар көне уңаеннан 1 әр мең сум акчалата ярдәм күрсәтелде, аларның күптәрле үтенечләрен колхоз рәисе гел уңай хәл итәргә тырыша. Икенчесе — шул ук җыелышта запас частьләр склады мөдире Иван Васильевич Удальцевны 70 яшь тулу уңаеннан котлау да өлкәннәрнең күңеленә хуш килгәндер. Картларга ихтирам булган җирдә яшьләр дә тәләп тәпләнәләр. Әле менә быел гына да хәрби хезмәттән кайткан Валерий Анатольевич Алексеев, Владимир Виссарионович Зайцев берсе шофер, икенчесе тракторчы булып колхозда эшкә урнаштылар. Җыелышта аларның һәр икесенә 3000 сум күләмендә материал ярдәм күрсәтелде һәм 4 центнер ашлык бирелде.

Уңыш бәйрәмендә шулай төрле категория авыл эшчәннәренең күңелен күрергә тырыштылар, чөгендере апайлар өчен азык-төлек наборы тапшырылды. Аннан район культура йорты каршында эшләп килгән «Родник» чуваш ансамбле (җитәкчесе С. Ефремова) чыгышы да бик җылы каршыланды. Концерттан соң авыл уңганнары алар өчен аерым йортларда әзерләнгән аш-чәй табыны артына җыелдылар. Бәйрәм анда да күңелле генә дәвам итте.

Н. СИДОРОВА,
колхозның баш бухгалтеры.

Кич утырганда

Булмас димә!

Кеше йоклаганда эчкерсез

Йоклаган вакытта кеше әйләнә, боргалана, ләкин барыбер һәркемнең гадәтенә кергән, яраткан бер позасы була. Психологлар фикеренчә, бу—кеше холкындагы аерым сыйфатларны күрсәтүче билге дә. Ягъни, мәсәлән, син йоклаганда ничек ятуыңны әйтсәң, мин синең кем икәнеңне әйтеп бирәм. Шуның өстенә әле, кеше бары йоклаганда гына эчкерсез.

Бер кулын баш астына куеп, аякларын чөнчеп йоклаучы—капризлы, тиз үзгәрүчән, ни кыланасын алдан чамалап булмый торган кеше. Тормышка карата аның таләпләре һәм ихтыяҗлары артык зур. Бу кеше уйламыйнитми теләсә нәрсә эшләп ташларга мөмкин, үз максатына ирешү өчен ул берни каршында да тукталып кала торган түгел.

Муенын кочаклап ян ягында йокларга яратучы кеше тормышның мәгънәсен белә. Ул теләсә нинди хәлдән дә чыгу юлын тиз таба торган тынычь, сабыр холыклы шәхес, үз-үзенә, үз мөмкинлекләренә ышана, һәр эшендә уңа.

Әгәр дә сез кулларыгызны баш астына куеп, аякларыгызны бөкләп, ярталаш ян ягыгызда ятып йокласагыз икән, сез, димәк, үҗәт һәм үзсүзле, үз өстегездән командалык итүне бер дә яратмыйсыз һәм кечкенә генә кисәтүгә дә шартлый ыз. Сезгә һәрвакыт ирекенә тартып алырлар ке бек тоела.

Мендәргә капланып ян ягыгызга яки корсагыгызда йоклыйсыз икән, сез, димәк, урыныгызга шикләнүчән кеше. Бу поза кешенең тормыштан, канәгатьсезлеген һәм аның бөтен дөньяны куралмавын ачып сала. Бу кешегә тирә-яктагылар мыек астыннан гына үзеннән көләләрдер кебек тоела, шуңа да ул кешеләрне яратмый, аларга шикләнеп карый.

Өч куаныч

Өч кызы бар—өч юанычы,
Өч куаныч—берьюлы,
Көлешәләр, көйләшәләр,
Сөенечләре өй тулы.
Еламыйча кеше үсми,
Юатырлар—еласын,
Тик тормышка аяк баскач,
Юатырга калмасын.
Еллар үтәр, кызлар үсәр,
Һәм балкыр да аңа таң,
Кайтыр монда я өч кайгы,
Я өч шатлык—өч яктан!..

x x x

..Көнә-төне җәбер-золым,
Юк икән өмете дә!
Балалары читтә киткәч,
Чыгып качты әте дә!..

x x x

Бер адымнан үтеп китте,
Әйләнеп карады да.
Шушы мизгел миңа
житте
Шатлыгым яңарырга.
...Һәм—шундук онытты
мине—
Ашыкты автобуска.
Ник икән шундый
мизгелнең
Гомере була кыска.
Аны туктатырга иде,
Аны куып җитәргә.

Бәдрә чәчләреннән сөеп
Аның белән китәргә.
Талпындым мин,
тартылдым мин
Алыйм дип
кулларыннан..
Котылып китә алмадым
Язмышым богавыннан.
«Очучы билгесез әйбер»
Сыман китеп югалды
Күңелемдә истәлеккә
Якты бер шатлык калды.

НӘНИЛӘРГӘ УКЫГЫЗ.

Бияләй бәйли куян

Мамыгын тетеп-тарап,
Матур итеп сыргалап,
Бияләй бәйли Куян.
Бер сандык бәйләп куйган.
Зур биялә дә бар,
Бәләкәйләре дә бар,
Бишбармаклысы да бар,
Өч бармаклысы да бар:
Бәйли икеләсен дә.
Җепләре—инәсендә.
Алып кигез тиз рәк—
Кемгә нинди кирәк!
Җәй көне шул килмиләр,
Бик җылыны кимиләр.
Кар-бураннар киткәч тә
Бәйләгәне җитмәс тә!
Ак мамыкларын тарап,
Матур-матур сыргалап,
Бияләй бәйли куян
Миңа да бәйләп куйган.
Суыкларда киярмен.
—Рәхмәт, Куян!—диярмен.

Гакыйль СӘГЫЙРОВ

Җимешле гөл

..Көче-дәрте булган хәлдә
Сау тәнендә
Яшь-ялгыз көтсен мәллә
Карт көнен дә?...
Кыз үстерде—алды теләп,
Җанга—терәк.
Ул үстерде—иңгә терәк.
Илгә кирәк!
Дөнья якты, ризык татлы.
Хәйятенең асылын тапты.
Улы-кызы—тырыш, әйбәт.
Туктар әле, туйгач, гайбәт...
Килен булып төште кызы,
Солдат йөреп улы кайтты.
Чәйнек кадәр йодрык күреп,
Гайбәтчеләр авызын япты.
Атасыз булса ни, булсын,—
Ул үч итеп икене тапты.
«Көче, дәрте тулы хәлдә
Гөл җимешсез калсын мәллә?!..

Кыллар

Алты кыл киерелеп тартылган:
Кайсысы моңлырак кайсыннан,
Кайсының яңрашы көчлерәк?..
Алты кыл, алты җан төсләрен,
Һәр кылның үзгә бөз яңрашы,
Һәр җанның—дөньяга карашы.
Бәрәүләр—дус табыныц янында,
Бәрәүләр—кайгылы чагында.
Бәрәүләр—алдында үз күреп,
Калалар артыңнан төкерен,
Аера бел алтының чуп-чардан.
Чын дусны—мөнафыйк дуслардан.
Кылганның олысын-кечесен,
Күрәнең—эчесен-төчесен
Барла да бәя сал үзеңә:
Син—ирме әйдәүче тормышны?
Әллә соң башкалар йөгендә
Посынып килүче йолкышмы?
Эш урыны—мөхтәрәм урында
Куплярнең язмышы—кулыңда.
Куп күрә «зур булып» йөрүне
Кигәне—ефәкнең хәтфәсе,
Ятимнәр йортында әнкәсе.
Әнкәйдән олырак йөрәкле,
Әнкәйдән көчлерәк кодрәтле.
Әнкәйдән нечкәрәк күңелле
Белгәнем юк минем һичкемне.
Әнкәем, син олы тәңредән,—
Тик бер син миңа җан индергән.
Үз җырым, үз кырым, үз таңым.
Югалтмас аклыгын вөҗданым.
Иманым, намусым үземдә,—
Миң ятим түгел җир йөзендә:
Һәм эшчән, һәм батыр халкым бар,
Һәм горур яшәргә хакым бар!..

Акселерат куяннар.

И Куртов фотосы

Нилә[р] гене булмый

ЯШЬ ГАИЛӘ ФАҖИГАСЕ

Туй мәҗлесеннән сө[...] өч көн үткәч, Бангладеш[...] ның төньягында урнаш[...] кан кечкенә бер авылд[...] яшәүче 25 яшьлек Мө[...] хәммәд Алам үзенең яш[...] хатынына кислота сипкә[...] Аны бу коточкыч җина[...] ятька кызның ата-анасы[...] ның 200 доллар күләмен[...] дә калым түләүдән ба[...] тартуы этәргән. 18 яшь[...] лек Рәхимәнең гомерен[...] саклап кала алмаганнар[...] Кияү кешенең шундый[...] кыргыйлык эшләвенә[...] ачуы кабарган авыл ке[...] шеләре Мөхәммәдне кый[...] нап үтергәннәр.

x x x

ГАЛИМНӘРНЕҢ КЫЗЫКЛЫ АЧЫШЫ

Норвегиядә үткәрелгә[...] тикшерү күрсәткәнчә, б[...] илдә яшәүче халыкның[...] 15 проценты «Ябалаклар»[...] категориясенә керә икән[...] Ягъни аларга тәүлекнең[...] гадәти ритмына кереп ки[...] тү бик кыен: алар төнге[...] бергә-икегә кадәр йоклар[...] га ята алмыйлар. Шуңа[...] күрә эш коненең беренче[...] яртысында алардан фай[...] да аз—«ябалаклар» төш[...] кә кадәр йокымсырап й[...] рилар.

Ә менә «карлыгачлар»[...] ягъни таңнан ук йокыдан[...] торырга күнеккән кеше[...] лар, шактый азрак—алар[...] илдәге халыкның 1,3[...] процентын гына тәшкил[...] итәләр икән. Калганнар[...] исә «алтын урталык» дип[...] йөртелә торган кешеләр[...] рәтенә керә, тормыштагы[...] вакыт тәртибен нәкъ ме[...] нә шулар билгели.

БЕЛДЕРҮ

Ягу сезоны вакытында эчү суы җитмәү сәбәпле суүткәргечләргә чистартылмаган су да бирелачәк. Шуңа да суны кайнатып кына эчүегез сорала.

Авыл хуҗалыгы һәм азык-төлек идарәсе коллективы әтисе ГАРИФУЛЛА ХӘБИБУЛЛА улы САФИУЛЛИНның үлүе сәбәпле идарәнең баш бухгалтеры Р. Г. Сафиуллинның тирән кайгысын уртаклаша.

Мөхәррир урынбасары Р. З. АЙЗАТУЛЛИН.

Учредительләр: редакциянең (газет коллективы һәм халык депутатларының Октябрь район Советы.

Редакциянең адресы: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19, Телефоннар: мөхәррир 2—12—14, 2—22—81: мөхәррир урынбасары һәм Советлар тормышы бүлеге 2—10—44; рус телена тәржемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—14—18, чуваш теленә тәржемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—15—63; авыл хуҗалыгы бүлеге 2—10—44; язучылар һәм промышленность бүлеге 2—22—51; җаваплы секретарь, хатлар, массалар белән эшләү, радиотапшырулар бүлеге, бухгалтерия һәм реклама бүлеге 2—18—67; фотокорреспондент 2—15—63.

Газетаның басылу сыйфаты турында типография директорына түбәндәге телефон белән мөрәҗәгать итәргә: 2-10-54.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды, Нина ТОЛМАЧЕВА верстка ясады, Наташа ЛУКОЯНОВА басты. Корректор—Зөлфия ВӘЛИЕВА.

Күләме—1 басма табак.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.

Татарстан Республикасы информация һәм матбугат Министрлыгының Норлат.Октябрь типографиясе. Тираж 3751. Заказ 136.